

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของครอบครัว
กรณีศึกษาผู้รับงานตัดเหล็กเส้นไปทำที่บ้าน



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของครอบครัว กรณีศึกษาผู้รับงานตัดเหล็กเส้นไปทำที่บ้าน

FACTORS ASSOCIATED WITH FAMILY HEALTH STATUS : A CASE STUDY OF STEEL PIPE HOME - BASED WORKERS

สุดา หั่นกลาง 5236585 PPHP/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ, Ed.D. (POPULATION EDUCATION), เฉลิมชัย ชัยกิตติกรรม, Dr.P.H. (EPIDEMIOLOGY), ปราบธาดา สถิตย์วิภาวี, Ph.D. (PUBLIC HEALTH)

บทคัดย่อ

ครอบครัวแรงงานนอกระบบในกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านได้เผชิญกับสิ่งคุกคามทางสุขภาพจากลักษณะงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ขาดการได้รับหลักประกันและขาดความมั่นคงในการทำงาน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพรรณนาและหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายภาวะสุขภาพครอบครัวจากผู้รับงานตัดเหล็กเส้นไปทำที่บ้าน จำนวน 211 ครอบครัว ตำบลโตนด อำเภอโนนสูงจังหวัดนครราชสีมา ในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม พ.ศ. 2554 โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบสอบถาม และประเมินสิ่งแวดล้อมการทำงาน การวิเคราะห์ทางสถิติใช้สถิติพรรณนา การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ร้อยละ 70.6 มีคะแนนภาวะสุขภาพครอบครัวอยู่ในระดับสูง ลักษณะงานมีการยกแบกจุกกลางของหนัก ร้อยละ 48 ของคนงานใช้เวลาทำงานเกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน ความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 82.9) ความเพียงพอของรายได้ และสวัสดิการสุขภาพที่ต่างกันจะมีภาวะสุขภาพครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะสุขภาพครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ จำนวนสมาชิกครอบครัว รายได้ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาวะสุขภาพครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) ได้แก่ ระยะเวลาทำงานต่อวัน และพบว่าสิ่งแวดล้อมในการทำงานด้านกายภาพอธิบายความแปรปรวนของภาวะสุขภาพครอบครัวได้ดีที่สุด ร่วมกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานด้านจิตสังคม ความเพียงพอของรายได้ และระยะเวลาทำงานต่อวัน สามารถทำนายภาวะสุขภาพครอบครัวผู้รับงานตัดเหล็กเส้นไปทำที่บ้านได้ ร้อยละ 39

ข้อเสนอแนะ ควรมีการประเมินและระบุปัจจัยเสี่ยงของครอบครัวผู้รับงานไปทำที่บ้านโดยพยาบาลสาธารณสุขและสหสาขาวิชาชีพ เพื่อปรับปรุงให้ลักษณะงาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงานมีความปลอดภัยแก่ภาวะสุขภาพของผู้ทำงานและครอบครัว

คำสำคัญ : ภาวะสุขภาพครอบครัว / แนวคิดทฤษฎีของไฟร์ดแมน / การรับงานตัดเหล็กเส้นไปทำที่บ้าน / และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

FACTORS ASSOCIATED WITH FAMILY HEALTH STATUS: A CASE STUDY OF STEEL PIPE HOME - BASED WORKERS

SUDA HANKLANG 5236585 PPHP/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : PIMPAN SILPASUWAN, Ed.D. (POPULATION EDUCATION), CHALERMCHAI CHAIKITTIPORN, Dr. P.H. (EPIDEMIOLOGY), PRATANA SATITVIPAWEE Ph.D. (PUBLIC HEALTH)

ABSTRACT

Informal workers's families, especially home-base workers, face many health hazards and are lacking in work related social security. This research study was undertaken to describe and study family health status and related factors among home-based steel pipe workers and their families. Data was collected from 211 families in Tambon Tanod, Nonsung district, Nakhonratchasima province during February 2011. Data was collected via interview and questionnaires and an additional work environment assessment was done. The statistical analysis was performed using descriptive statistics, Independent t-test, One-way ANOVA, Pearson's Correlation Coefficients and Multiple Regression Analysis.

The results showed that 70.6% of family health status scores were at a high level. Work involved frequent lifting, carrying, towing, and dragging of heavy items. 48% of workers worked more than 8 hours per day. Most (82.9 %) of the home-based working environments had a low level of safety. Adequacy of income, health and welfare affected family health status with statistical significance (p-value <0.05). Factors that were positively related to family health status with statistically significant (p-value <0.05) include number of family members, family income, and working environment. Number of hours worked per day was negatively correlated with family health status with statistical significance (p-value <0.05). It was found that physical environment offers the best explanation of variance of the family health status. Psychosocial environment, adequacy of income, and number of hours worked per day can jointly predict the family health status of home-based steel pipe worker by about 39%.

These findings suggest that home-based work environments should be assessed for risks by public health nurses and multidisciplinary personnel. Identification of risks and subsequent interventions can improve home-based works and working environments, which in turn could result in better health for home-based workers and their families.

**KEY WORDS: FAMILY HEALTH STATUS / FRIEDMAN'S CONCEPT THEORY/
HOME-BASED STEEL PIPE WORK / AND WORKING
ENVIRONMENT**

228 pages